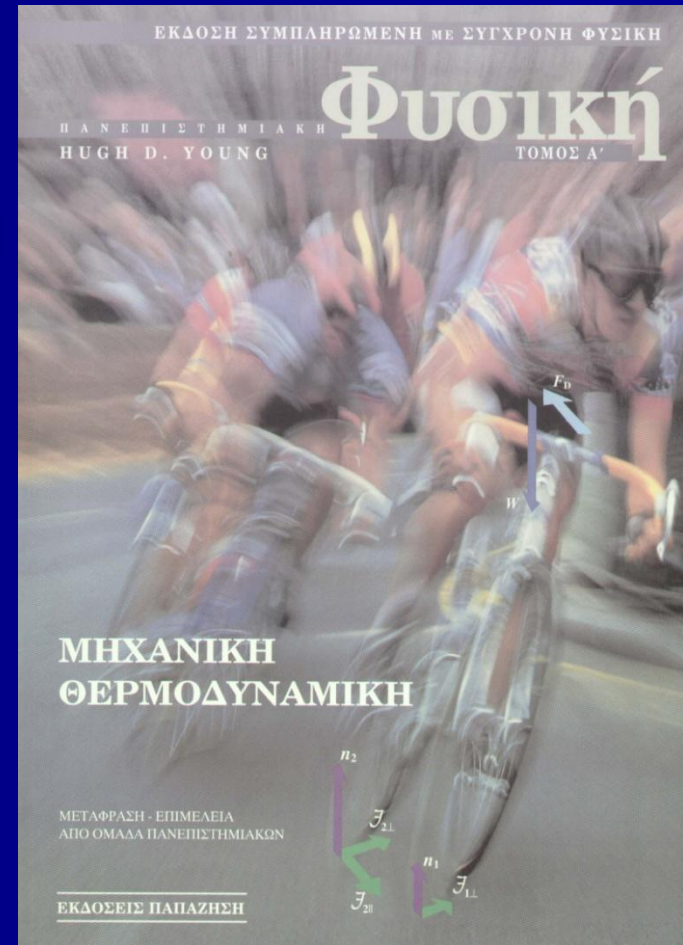

Ενημέρωση

Η διδασκαλία του μαθήματος, πολλά από τα σχήματα και όλες οι ασκήσεις προέρχονται από το βιβλίο:

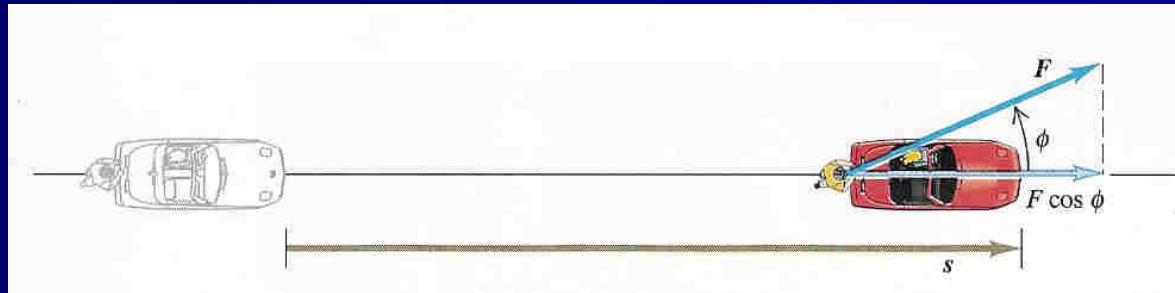
«Πανεπιστημιακή Φυσική»
του Hugh Young των
Εκδόσεων Παπαζήση, οι
οποίες μας επέτρεψαν τη
χρήση των σχετικών
σχημάτων και ασκήσεων

Φυσική

ΣΥΝΟΨΗ 4^{ου} Μαθήματος

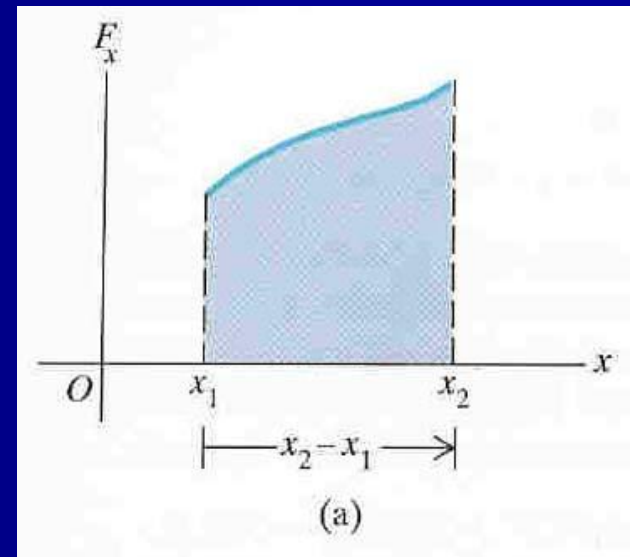
Έργο

$$W = F s \cos \phi \Rightarrow W = \vec{F} \cdot \vec{s}$$

Μεταβαλλόμενη δύναμη
στην ευθύγραμμη κίνηση

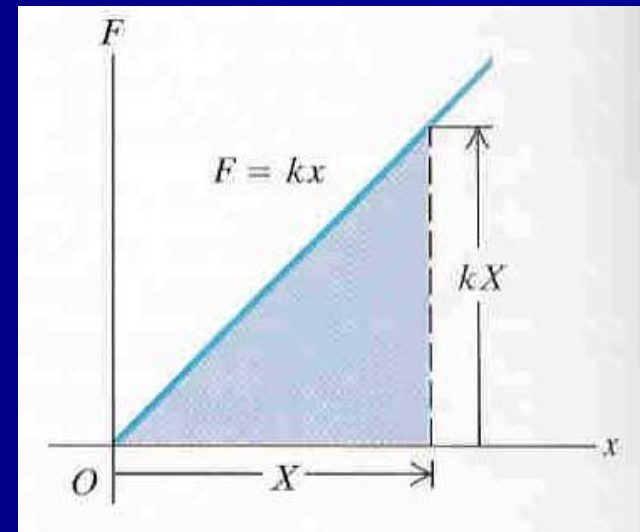
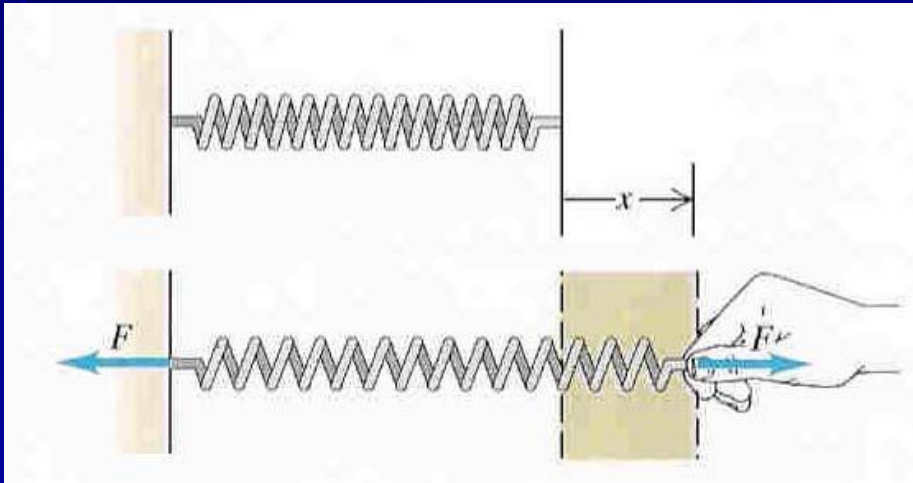
$$W = \int dW = \int F dx$$

ΣΥΝΟΨΗ 4^{ου} Μαθήματος

Έργο $W = \int dW = \int F dx$

$$F = kx$$

$$W = \frac{1}{2} kx^2$$

ΣΥΝΟΨΗ 4^{ου} Μαθήματος

Μέση Ισχύς

*Μέση ενέργεια
ανά μονάδα χρόνου*

$$P_{av} = \frac{W_2 - W_1}{t_2 - t_1} = \frac{\Delta W}{\Delta t}$$

Στιγμιαία Ισχύς

$$P = \lim_{\Delta t \rightarrow 0} \frac{\Delta W}{\Delta t} = \frac{dW}{dt}$$

ΣΥΝΟΨΗ 4^{ου} Μαθήματος

$$W = Fs = \frac{1}{2}mv^2 - \frac{1}{2}mv_0^2 \qquad K = \frac{1}{2}mv^2$$

Κινητική Ενέργεια!!!

$$W_{tot} = K_2 - K_1 = \Delta K$$

Το έργο που παράγεται από τη συνισταμένη εξωτερική δύναμη επί ενός σωματίου είναι ίσο με τη μεταβολή της κινητικής ενέργειάς του

ΣΥΝΟΨΗ 4^{ου} Μαθήματος

Βαρυτική Δυναμική ενέργεια

$$W_{grav} = mgy_1 - mgy_2 = U_1 - U_2 = -\Delta U$$

Ολική μηχανική ενέργεια

$$\vec{F}_{other} = 0 \quad U_1 + K_1 = U_2 + K_2$$

$$\vec{F}_{other} \neq 0 \quad U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

Το έργο που παράγεται από όλες τις δυνάμεις (εκτός από τη βαρυτική) ισούται με τη μεταβολή της ολικής μηχανική ενέργειας

ΣΥΝΟΨΗ 4^{ου} Μαθήματος

Στρατηγική επίλυσης προβλημάτων

- ✓ Καθορισμός αρχικής (**1**) και τελικής (**2**) κατάστασης
- ✓ Καθορισμός του συστήματος συντεταγμένων (το **y** προς τα πάνω για τη σχέση **$U=mgy$**)
- ✓ Καταγραφή τιμών ενέργειας (**K_1, K_2, U_1, U_2**)
- ✓ Υπολογισμός έργου άλλων δυνάμεων **W_{other}**
- ✓ Χρήση σχέσης: **$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$**
- ✓ Προσοχή: Η βαρύτητα στο **ΔU** , άλλες δυνάμεις στο **W_{other}**

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Δυναμική ενέργεια

Υποκαθιστά την ανάγκη υπολογισμού του έργου κάποιας δύναμης

Παράδειγμα: Βαρυτική Δυναμική ενέργεια

*Χωρίς θεώρηση
Δυναμικής Ενέργειας*

$$W_{tot} = K_2 - K_1 = \Delta K$$

*Με θεώρηση
Δυναμικής Ενέργειας*

$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

W_{tot}
Έργο όλων των δυνάμεων

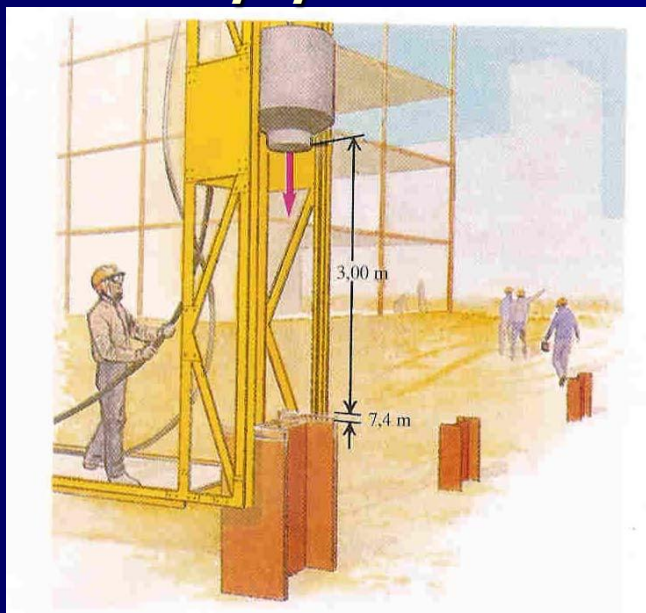
W_{other}
*Έργο όλων των δυνάμεων
εκτός των βαρυτικών*

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

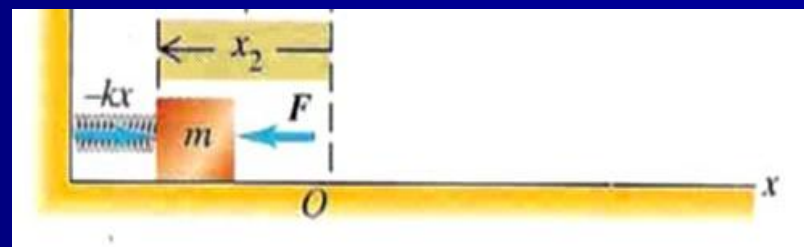
Ελατήρια: Αποθήκες μηχανικής ενέργειας

*Αποθήκευση ενέργειας
από το βαρυτικό πεδίο*

Βαρυτική Δυναμική ενέργεια

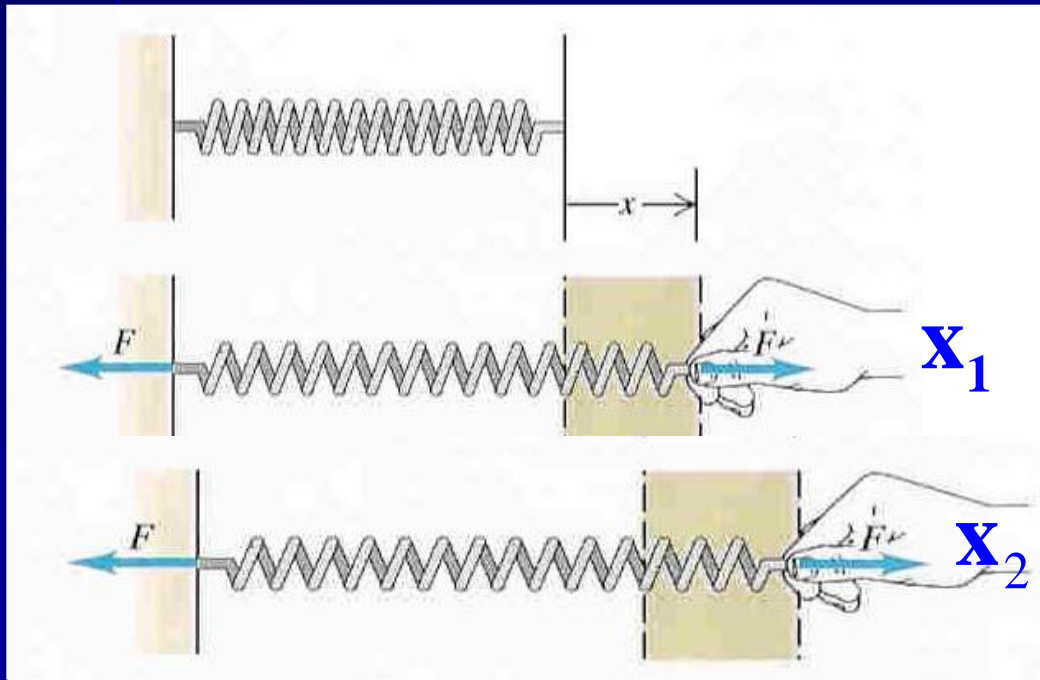
*Αποθήκευση ενέργειας
στο ελατήριο*

Ελαστική Δυναμική ενέργεια

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

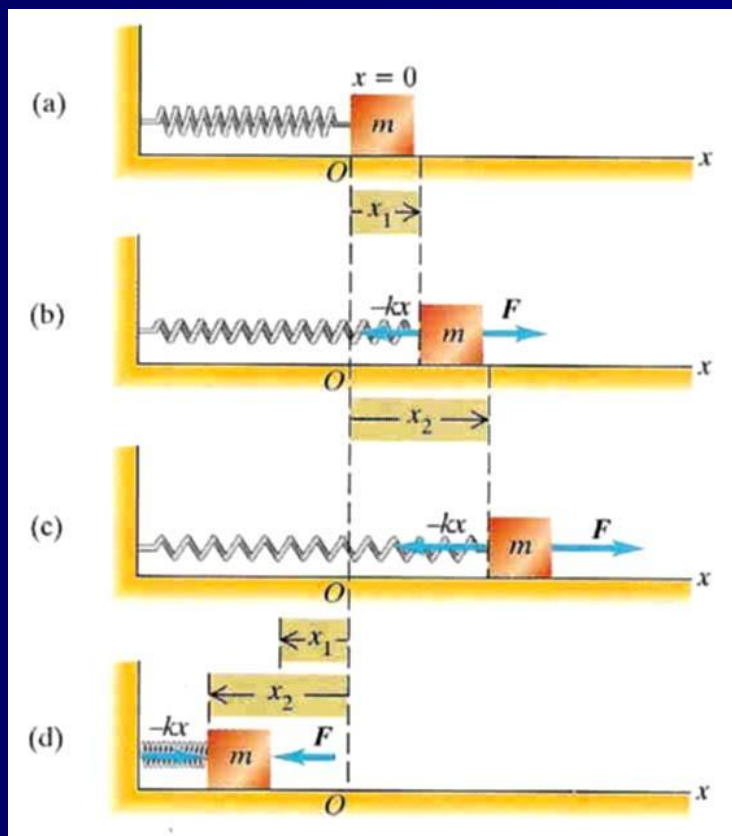
Έργο που παράγουμε *επί* του ελατηρίου

$$W = \frac{1}{2} kx_2^2 - \frac{1}{2} kx_1^2$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Έργο που παράγεται **από** το ελατήριο

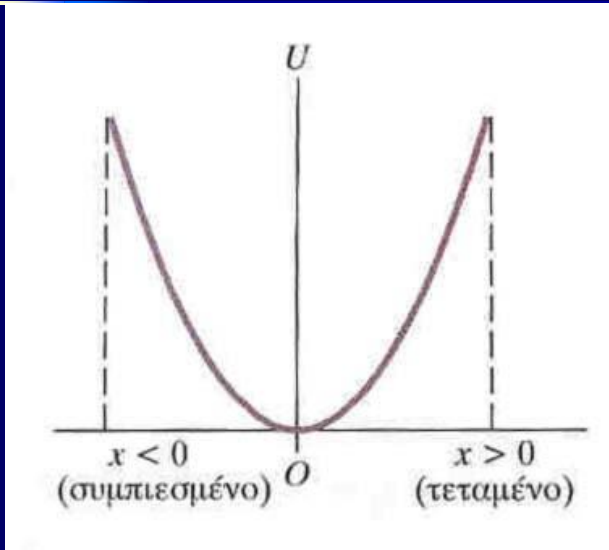
$$F = -kx$$

$$W_{el} = \frac{1}{2} kx_1^2 - \frac{1}{2} kx_2^2$$

Η ποσότητα $\frac{1}{2} kx^2$
ονομάζεται ελαστική
δυναμική ενέργεια

$$W_{el} = U_1 - U_2 = \ominus \Delta U$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

$$U = \frac{1}{2} kx^2 \quad W_{el} = -\Delta U$$

$$\text{Έστω } \vec{F}_{\text{other}} = 0$$

$$W_{tot} = W_{el} = U_1 - U_2$$

$$W_{tot} = K_2 - K_1 \Rightarrow U_1 - U_2 = K_2 - K_1 \Rightarrow$$

$$U_1 + K_1 = U_2 + K_2$$

Διατήρηση ολικής μηχανικής ενέργεια

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

$$W_{el} = U_1 - U_2 = -\Delta U$$

$$\text{Αν } \vec{\mathbf{F}}_{\text{other}} \neq 0$$

$$W_{tot} = W_{el} + W_{other} = K_2 - K_1$$

$$U_1 - U_2 + W_{other} = K_2 - K_1 \Rightarrow$$

$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

*Το έργο που παράγεται από **όλες τις δυνάμεις** (εκτός από την **ελαστική**) ισούται με τη **μεταβολή της ολικής μηχανικής ενέργειας***

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΑΣΤΙΚΗ & ΒΑΡΥΤΙΚΗ

$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

$$U = \frac{1}{2}kx^2 + mgy$$

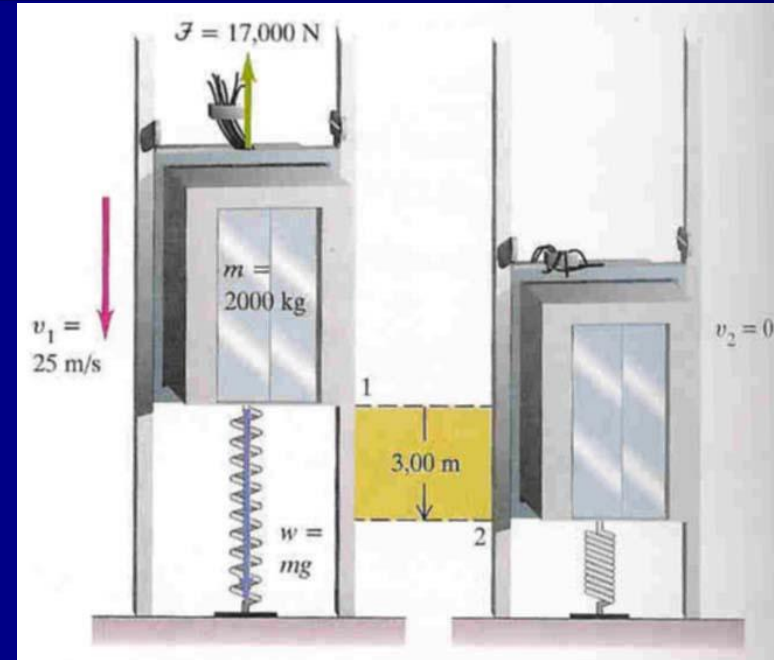
$$K = \frac{1}{2}mv^2$$

$$\frac{1}{2}kx_1^2 + mgy_1 + \frac{1}{2}mv_1^2 + W_{other} = \frac{1}{2}kx_2^2 + mgy_2 + \frac{1}{2}mv_2^2$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Παράδειγμα 7-11

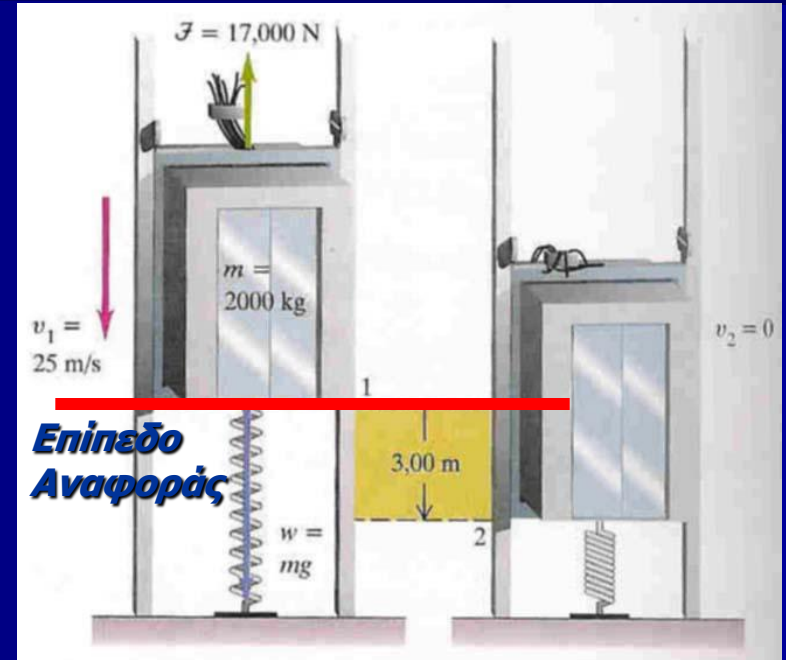
Σε ένα «καταστροφικό» σενάριο, σε ένα ανελκυστήρα μάζας 2000Kg κόβεται το συρματοσχοίνο και ο ανελκυστήρας με ταχύτητα 25m/s πέφτει σε ελατήριο απορρόφησης και το συμπιέζει 3m. Παράλληλα, ένας σφινγκτήρας ασφαλείας ασκεί δύναμη τριβής 17000N στο ασανσέρ. α) Ποια η σταθερά του ελατηρίου; β) Τι θα γίνει μετά τη συμπίεση του ελατηρίου;

$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

$$\frac{1}{2} kx_1^2 + mgy_1 + \frac{1}{2} mv_1^2 + W_{other} = \frac{1}{2} kx_2^2 + mgy_2 + \frac{1}{2} mv_2^2$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

$$0 + 0 + \frac{1}{2} 2000 * v^2 - 17000 * 3 = \frac{1}{2} k 3^2 - 2000 * 9.8 * 3 + 0$$

$$k = 1.41 * 10^5 \text{ N / m}$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

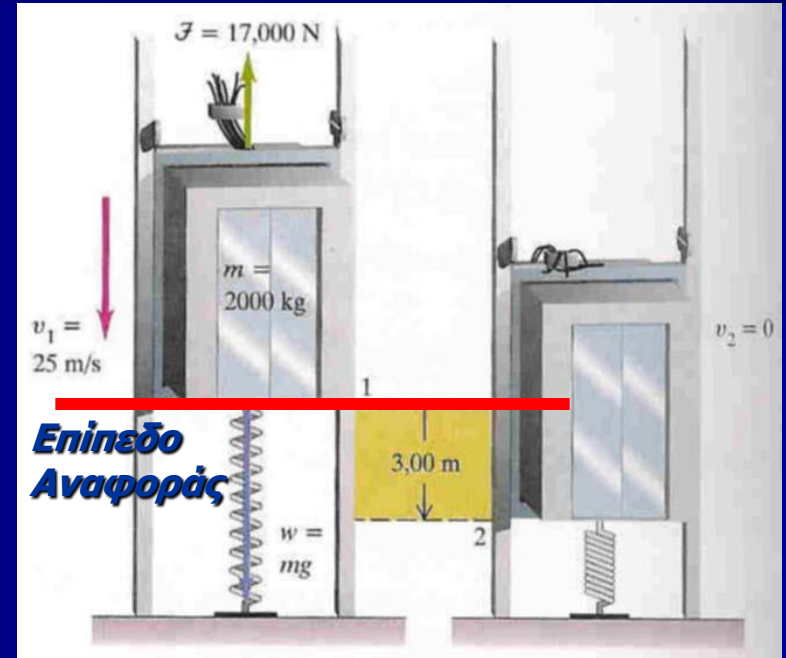
γ) Αν η τριβή του μηχανισμού ασφαλείας εφαρμόζεται συνέχεια με τη ταχύτητα θα φύγει το ασανσέρ από το ελατήριο;

$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

Αφού $k = 1.41 * 10^5 \text{ N / m}$

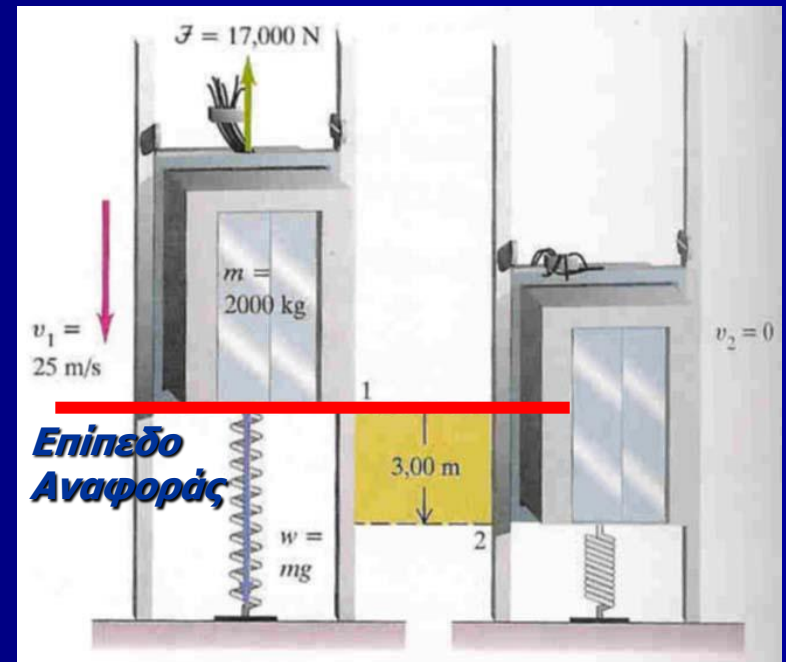
$$0 + 0 + \frac{1}{2} 2000 * v^2 - 17000 * 3 = \frac{1}{2} k 3^2 - 2000 * 9.8 * 3 + 0$$

$$v = 22.9 \text{ m / s}$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

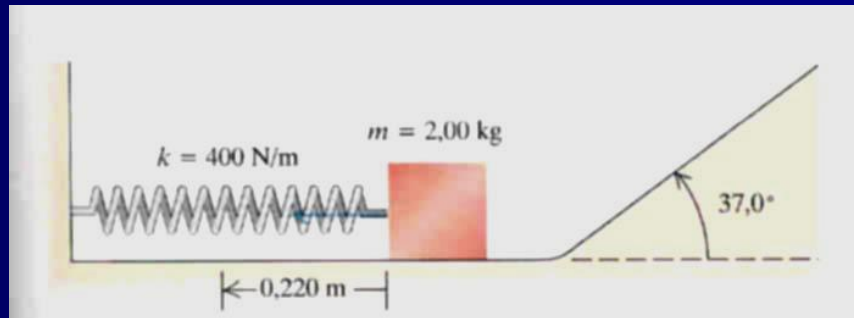
- δ) Με τι ταχύτητα θα επιστρέψει το ασανσέρ στο ελατήριο μετά την αναπήδησή του;
- ε) Ποια συνολική διαδρομή θα διανύσει το ασανσέρ προτού σταματήσει και σε ποιο ύψος θα σταματήσει;

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Άσκηση 7-20

Σώμα μάζας 2Kgr συμπιέζει ελατήριο σταθεράς $k=400\text{N/m}$ κατά 0.22m . Όταν το αφήσουμε ελεύθερο ανέρχεται κατά μήκος επιφάνειας κλίσης 37° χωρίς τριβή. α) Ποια ταχύτητα έχει το σώμα μόλις φύγει από το ελατήριο; Β) Πόση διαδρομή θα διανύσει το σώμα στην επικλινή επιφάνεια πριν σταματήσει;

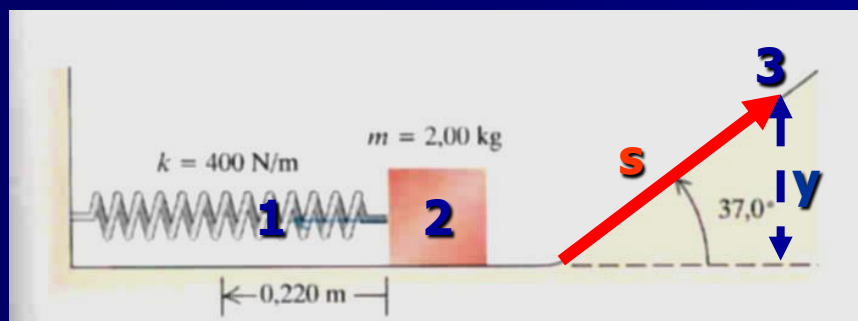

$$U_1 + K_1 = U_2 + K_2$$

$$\frac{1}{2} kx_1^2 + mgy_1 + \frac{1}{2} mv_1^2 = \frac{1}{2} kx_2^2 + mgy_2 + \frac{1}{2} mv_2^2$$

ΕΛΑΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Άσκηση 7-20 (συνέχεια)

$$U_1 + K_1 = U_2 + K_2$$
$$U_1 + K_1 = U_3 + K_3$$

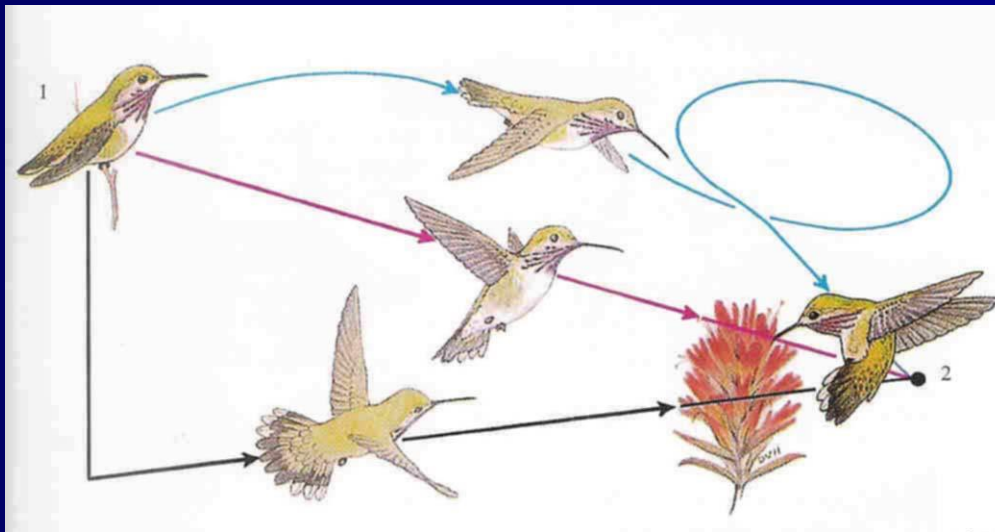
Μόλις φύγει από το ελατήριο

$$\frac{1}{2} 400 * 0.22^2 + 0 + 0 = 0 + 0 + \frac{1}{2} 2v^2 \Rightarrow v = 3.11 \text{ m/s}$$

Μόλις σταματήσει πάνω στην επικλινή επιφάνεια

$$\frac{1}{2} 400 * 0.22^2 + 0 + 0 = 0 + 2 * 9.8 * s * \sin 37^\circ + 0$$
$$\Rightarrow s = 0.82 \text{ m}$$

ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

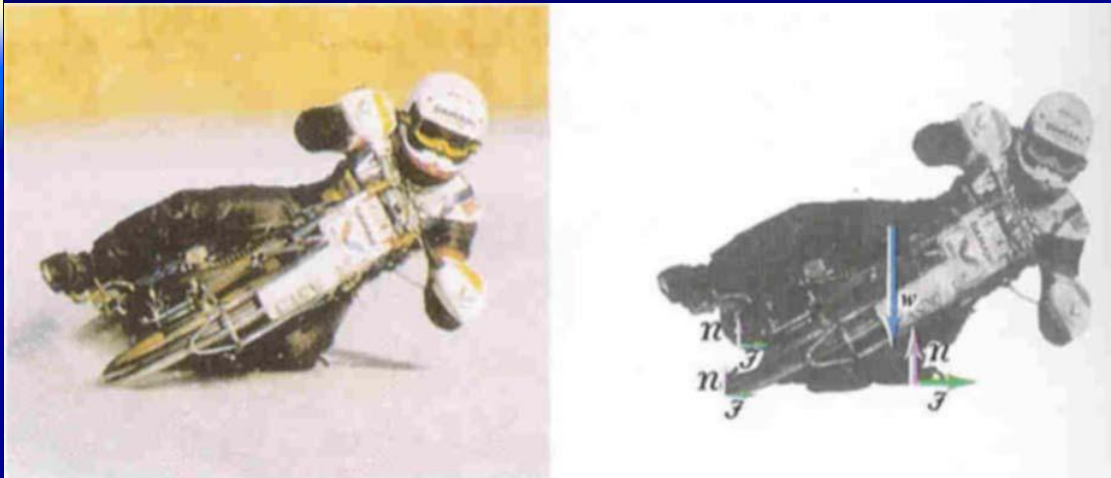

Βαρυτικό πεδίο:
Έργο ανεξάρτητο του
δρόμου διαδρομής

**ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΗ
ΔΥΝΑΜΗ
(ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ)**

- ✓ Έργο **αντιστρεπτό**
- ✓ **Ανεξάρτητο** της τροχιάς
- ✓ Αν το **αρχικό και το τελικό σημείο συμπίπτουν**, το συνολικό έργο είναι **μηδέν**
- ✓ Μπορεί να εκφραστεί ως **διαφορά αρχικής-τελικής δυναμικής ενέργειας**

ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ

Τριβή

**ΜΗ ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ
(ΜΗ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ)**

- ✓ Έργο μη αντιστρεπτό
- ✓ Αν το αρχικό και το τελικό σημείο συμπίπτουν, το συνολικό έργο δεν είναι μηδέν
- ✓ Δεν μπορεί να εκφραστεί μέσω δυναμικής ενέργειας

ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

$$W_{grav} = U_1 - U_2 = -\Delta U \quad W_{el} = U_1 - U_2 = -\Delta U$$

Σε όλες τις περιπτώσεις **διατηρητικών δυνάμεων** το **έργο της δύναμης** συνδέεται με **δυναμική ενέργεια**

Παράδειγμα $F = -kx$ $W_{el} = \frac{1}{2} kx^2$

Γενικά $W = -\Delta U \Rightarrow F \Delta x = -\Delta U \Rightarrow F = -\frac{\Delta U}{\Delta x}$

$$\Delta x \rightarrow 0 \quad F = -\frac{dU}{dx}$$

ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Παράδειγμα 7-13

Ένα ηλεκτρικά φορτισμένο σωματίο κρατείται σε ηρεμία στο $x=0$ και ένα δεύτερο κινείται ελεύθερα στον άξονα x . Η δυναμική ενέργεια του συστήματος είναι $U=k/x$. Ποια ηλεκτρική δύναμη ασκείται στο κινούμενο φορτίο, ως συνάρτηση της θέσης x .

$$F = -\frac{dU}{dx} = -k\left(-\frac{1}{x^2}\right) = \frac{k}{x^2}$$

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Θεώρηση του στερεού σώματος όχι ως ένα
εξιδανικευμένο μοντέλο

- ✓ **Επιμήκυνση**
- ✓ **Θλίψη**
- ✓ **Στρέψη**

Τάση

Παραμόρφωση

*Δύναμη ανά μονάδα
επιφάνειας*

*Μεταβολή μήκους ανά μονάδα
Μήκους (σχετική μεταβολή)*

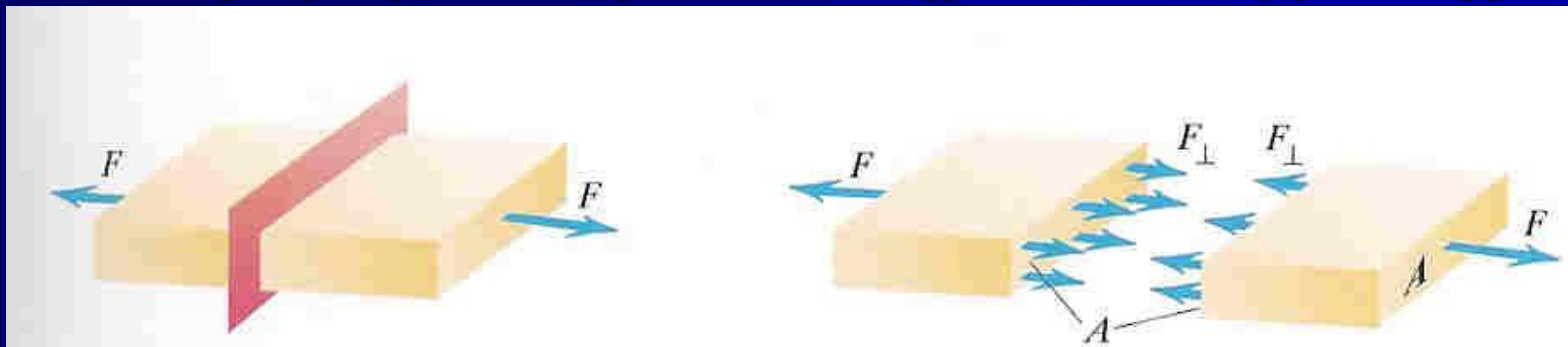
Μέτρο ελαστικότητας

Νόμος του Hooke (για στερεά σώματα)

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Εφελκυσμός

Ανάλογος εφελκυσμού ελατηρίου, τάσης σε σχοινί

Τάση εφελκυσμού

$$\vec{\tau} = \frac{\vec{F}_{\perp}}{A}$$

Μονάδα: $1\text{N}/\text{m}^2 = 1\text{Pa}$

$1\text{MPa} = 10^6\text{Pa} = 10\text{bar}$

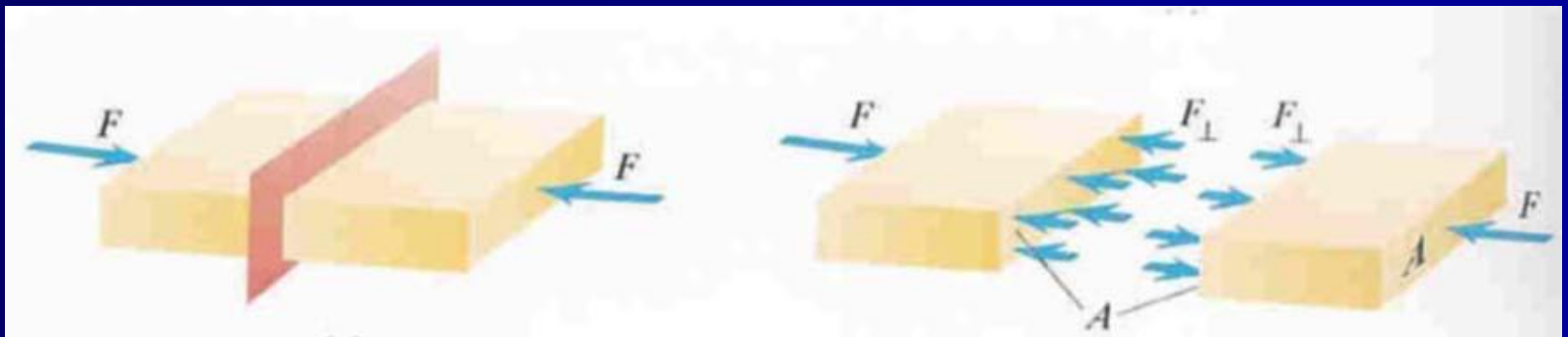
Πίεση ελαστικών: $2\text{bar} = 2 \cdot 10^5\text{Pa}$

Πίεση Ατμόσφαιρας: $\sim 1\text{bar}$ (1.013bar)

Αντοχή ατσάλινου σχοινιού: $10^8\text{Pa} = 1\text{kbar}$

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

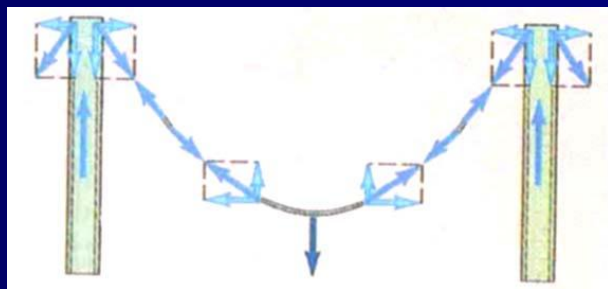
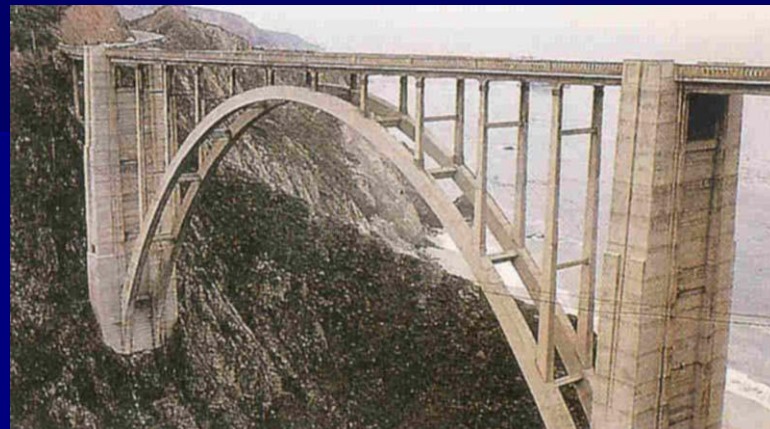
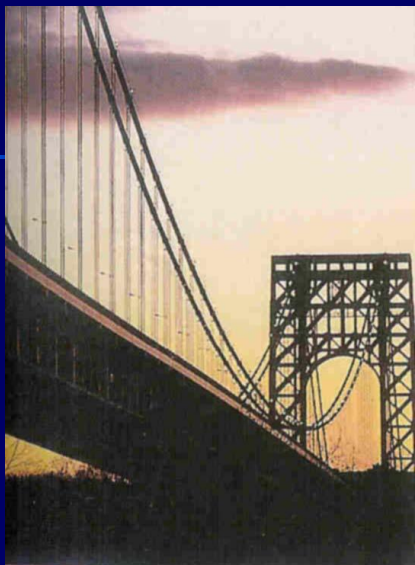
Συμπίεση-Θλίψη

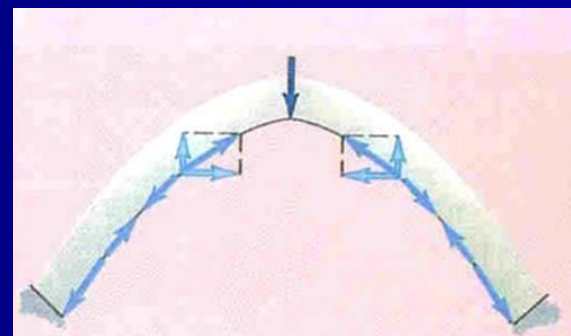
Τάση συμπίεσης ή θλιπτική τάση

$$\vec{\tau} = \frac{\vec{F}_{\perp}}{A}$$

ΕΦΕΛΚΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΛΙΨΗ

Εφελκυσμός στα σχοινιά
Αποτελεσματικός σε μεσαία
φορτία - μεγάλες αποστάσεις

Θλίψη στα τόξα της γέφυρας
Αποτελεσματικός σε μεγάλα
φορτία - μικρές αποστάσεις

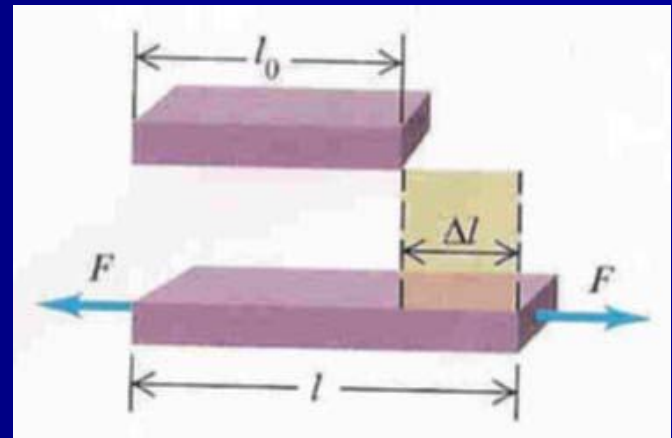
ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Παραμόρφωση Εφελκυσμού
Ποσοστιαία (ανηγμένη) μεταβολή μήκους

$$e = \frac{l - l_0}{l_0} = \frac{\Delta l}{l_0}$$

Παραμόρφωση Συμπίεσης
ή **Θλιπτική** παραμόρφωση

$$\tau = Y e \quad Y = \frac{\tau}{e} = \frac{\vec{F}_\perp l_0}{A \Delta l}$$

Νόμος του Hooke
Y: Μέτρο του Young
(Μονάδες πίεσης) 29

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

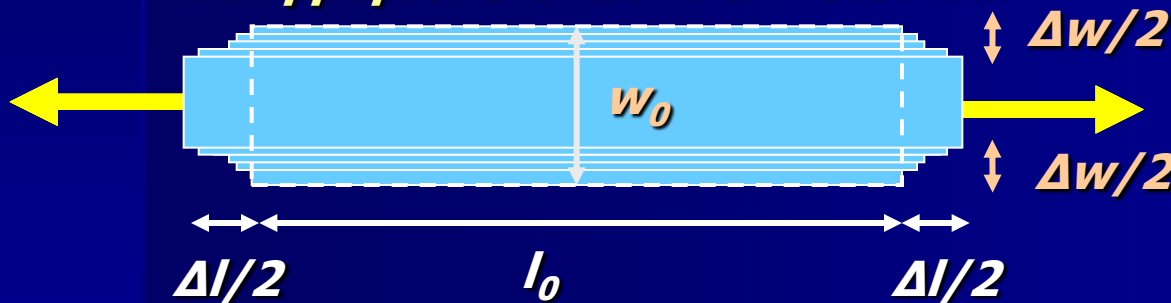
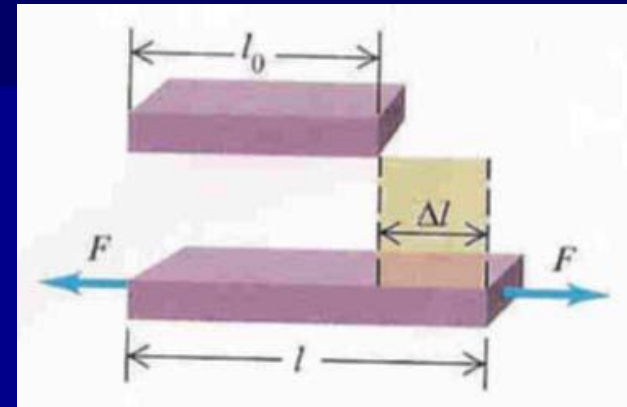
$\tau = \Upsilon e \quad F = kx$ *Νόμος Hooke*

Υ : Δυσκολία επιμήκυνσης

✓ *Μόλυβδος*: $0.16 \cdot 10^{11} \text{ Pa} = 0.16 \text{ Mbar}$

✓ *Ατσάλι*: $2.0 \cdot 10^{11} \text{ Pa} = 2.0 \text{ Mbar}$

✓ *Βολφράμιο*: $3.6 \cdot 10^{11} \text{ Pa} = 3.6 \text{ Mbar}$

$$e_l = \frac{\Delta l}{l_0} \quad e_w = \frac{\Delta w}{w_0}$$

Λόγος Poisson

σ : Αναλογία παραμόρφωσης σε διαφορετικές διαστάσεις

Τιμές: 0.1-0.4 (0.5 υγρά)

$$\frac{\Delta w}{w_0} = -\sigma \frac{\Delta l}{l_0} \quad \sigma = -\frac{e_w}{e_l}$$

Φυσική

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Παράδειγμα 11-6

Ανελκυστήρας μάζας 554 Kg κρέμεται από ατσαλένιο συρματόσχοινο μήκους 3m και διατομής 0.2cm². Λόγω φορτίου το συρματόσχοινο επιμηκύνεται κατά 0.4cm. Προσδιορίστε: α) Την τάση του σχοινιού, β) Την παραμόρφωση (κατά μήκος), γ) Το μέτρο του Young. Θεωρώντας ότι το σχοινί συμπεριφέρεται ως συμπαγής χάλυβας (σ=0.19), βρείτε τη σχετική και απόλυτη λέπτυνση του σχοινιού.

$$\vec{\tau} = \frac{\vec{F}_{\perp}}{A} = \frac{550 * 9.8}{0.2 * 10^{-4}} = 2.7 * 10^8 Pa \quad e_l = \frac{\Delta l}{l_0} = \frac{0.4 * 10^{-2}}{3} = 0.133\% = 0.00133$$

$$Y = \frac{\tau}{e} = 2 * 10^{11} Pa \quad \sigma = -\frac{e_w}{e_l} \Rightarrow e_w = -\sigma e_l = -0.00025$$

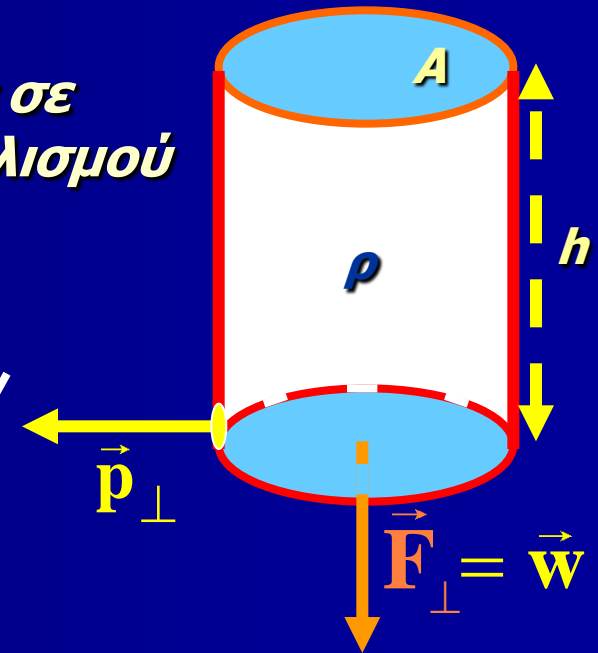
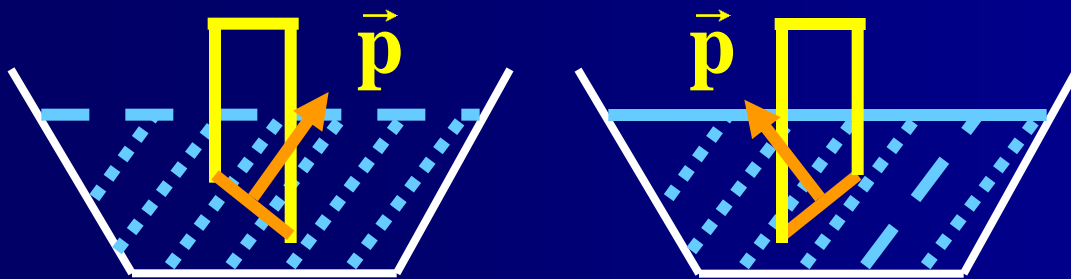
Χάλυβας!!!

$$e_w = \frac{\Delta w}{w_0} \Rightarrow \Delta w = e_w w_0 = e_w (S / \pi)^{1/2} = 10^{-4} cm$$

ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΤΑΣΗ ΚΑΙ ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΗ

Υδροστατική πίεση

- ✓ Ίδια σε όλα τα σημεία μίας επιφάνειας σε σταθερό βάθος, ανεξάρτητα προσανατολισμού
- ✓ Πίεση πάντα κάθετη στην επιφάνεια

$$\vec{p}_{\perp} = \frac{\vec{F}_{\perp}}{A} = \frac{m g}{A} = \frac{\rho A h g}{A} \Rightarrow p = \rho g h$$

$$\Delta p = \rho g \Delta h$$

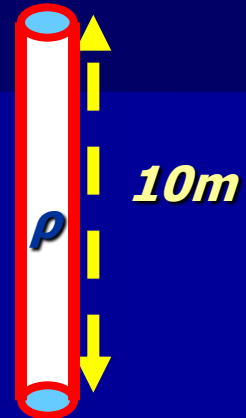
$$dp = \rho g dh$$

ΥΔΡΟΣΤΑΤΙΚΗ ΠΙΕΣΗ

Ποία η πίεση που ασκεί ένας σωλήνας διατομής 1cm^2 και ύψους 10m γεμάτος με νερό στη βάση του;

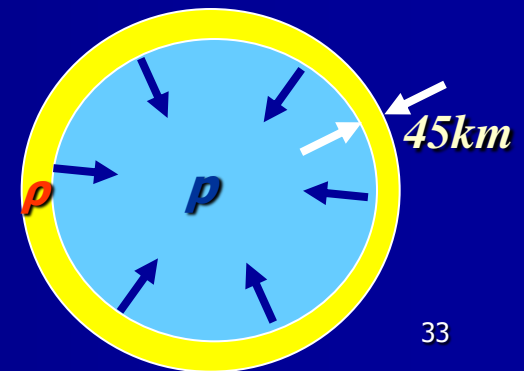
$$p = \rho gh = 1000 \frac{\text{Kg}}{\text{m}^3} * 9.8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} * 10\text{m} \approx 10^5 \text{ Pa} = 1\text{bar}$$

Αν θεωρήσουμε ότι η Γη βρίσκεται (κατά προσέγγιση) σε υδροστατική ισορροπία και ο φλοιός της έχει πάχος $\sim 45\text{km}$ και πυκνότητα $\sim 2.7\text{gr/cm}^3$, ποια η μέση πίεση στη βάση του φλοιού;

$$p = \rho gh = 2700 \frac{\text{Kg}}{\text{m}^3} * 9.8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} * 45 * 10^3 \text{ m}$$

$$\approx 11.9 * 10^8 \text{ Pa} \approx 12\text{Kbar}$$

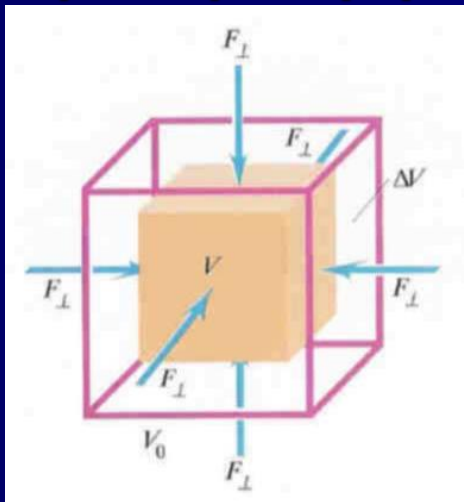

ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΤΑΣΗ ΚΑΙ ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΗ

Υδροστατική πίεση

✓ Η πίεση μεταφέρεται μέσω των ρευστών και ασκείται στην επιφάνεια κάθε σώματος που είναι βυθισμένο σε αυτό (**Pascal**) – **Ισοτροπική τάση**

Η ισοτροπική τάση προκαλεί μεταβολή όγκου

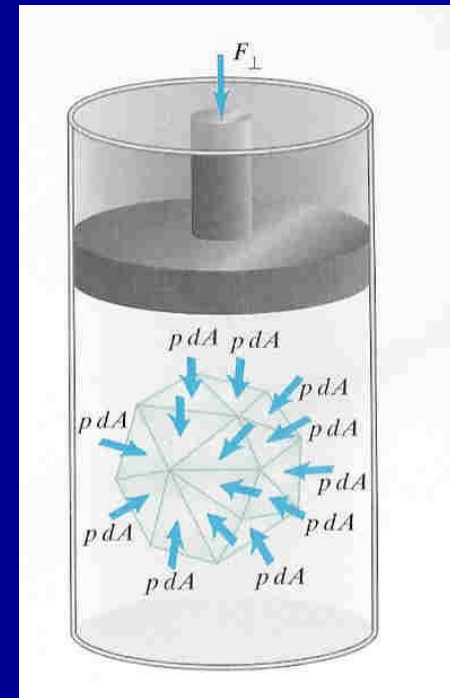

$$\theta = \frac{\Delta V}{V_0}$$

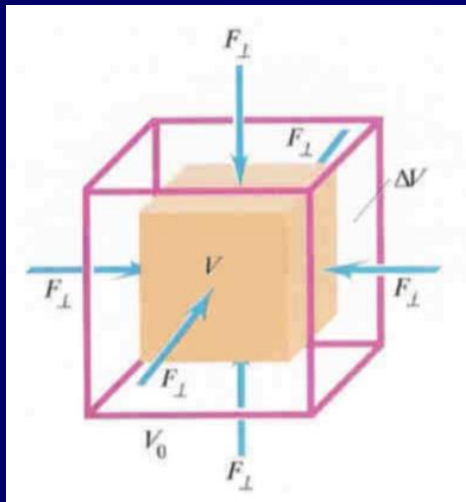
Ανηγμένη μεταβολή όγκου

Φυσική

Αρχή Pascal

ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΤΑΣΗ ΚΑΙ ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΗ

$$\theta = \frac{\Delta V}{V_0}$$

Μέτρο ελαστικότητας
όγκου

B: Αντίδραση σε μεταβολή όγκου λόγω ισότροπης πίεσης

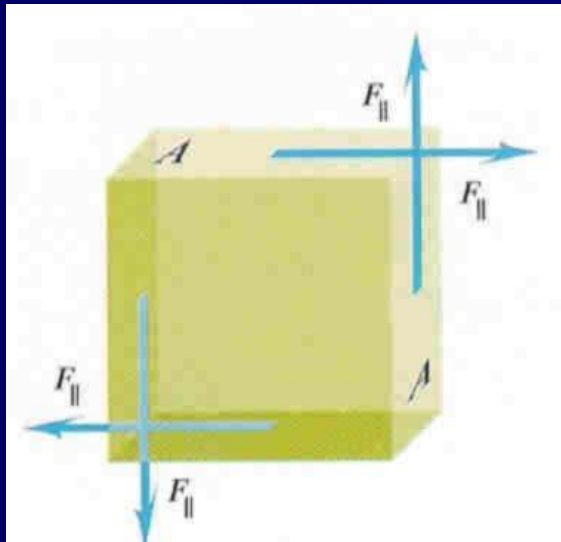
$$B = -\frac{\Delta p}{\theta} = -\frac{\Delta p}{\Delta V/V_0}$$

$$k = -\frac{1}{B} = -\frac{1}{V_0} \frac{\Delta V}{\Delta p}$$

Συμπιεστότητα

Ποσοστιαία ελάττωση για μοναδιαία αύξηση πίεσης
π.χ. $k=46.4 \cdot 10^{-8} \text{ atm}^{-1}$ (νερό)

ΔΙΑΤΜΗΤΙΚΗ ΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΜΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΗ

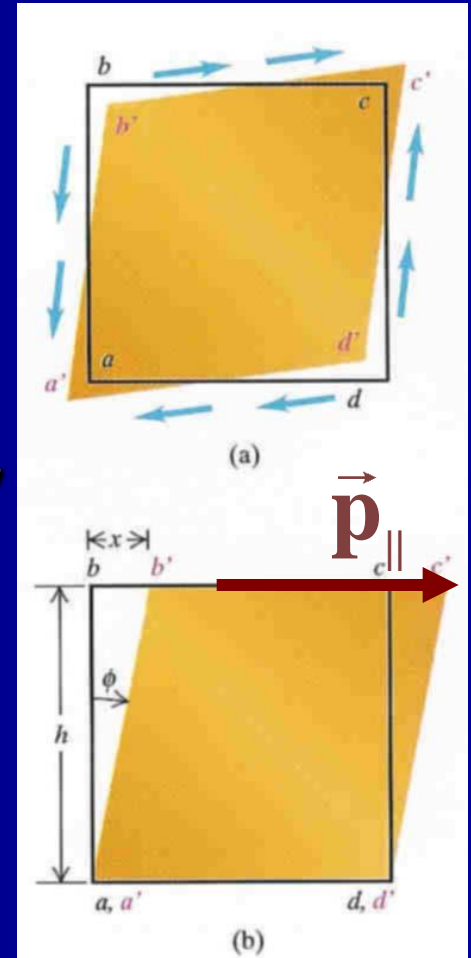
Διατμητική Τάση

$$\vec{p}_{\parallel} = \frac{\vec{F}_{\parallel}}{A}$$

Μόνο σε στερεά!!!

Διατμητική Παραμόρφωση

$$e_{\theta} = \frac{x}{h} = \tan \phi \simeq \phi \text{ (rad)}$$

ΔΙΑΤΜΗΤΙΚΗ ΤΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΜΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΗ

Διατμητική Τάση

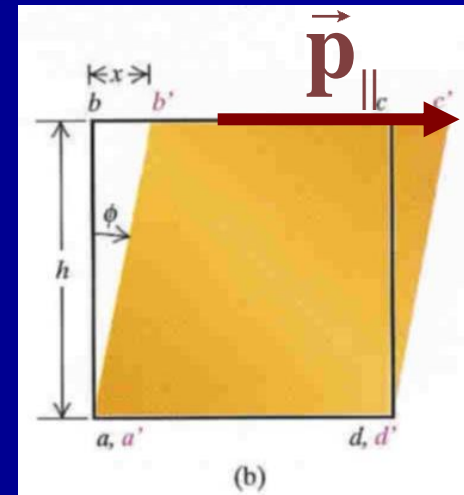

Διατμητική Παραμόρφωση

$$\vec{p}_{\parallel} = \frac{\vec{F}_{\parallel}}{A} \quad \sim \quad e_{\theta} = \frac{x}{h} = \tan \phi \approx \phi$$

Νέο Μέτρο ελαστικότητας

$$S = \frac{p_{\parallel}}{e_{\theta}} = \frac{\vec{F}_{\parallel} x}{A h} = \frac{\vec{F}_{\parallel} / A}{\phi}$$

Νόμος του Hooke

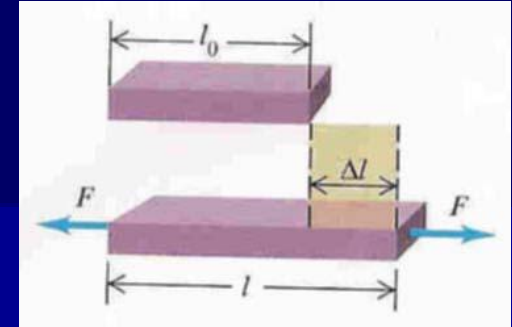
S: Μέτρο διάτμησης
(Μονάδες πίεσης)

*Μέτρο δυσκαμψίας ή
Μέτρο στρέψης*

ΜΕΤΡΑ ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

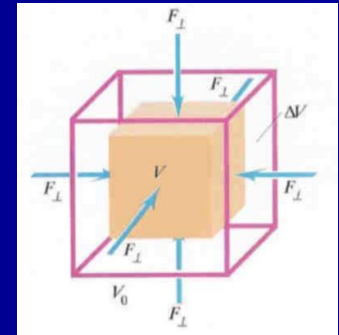
Πολλά για ένα στερεό σώμα!!!

$$Y = \frac{\tau}{e_l} = \frac{\vec{F}_\perp l_0}{A \Delta l} \quad \sigma = - \frac{e_w}{e_l}$$

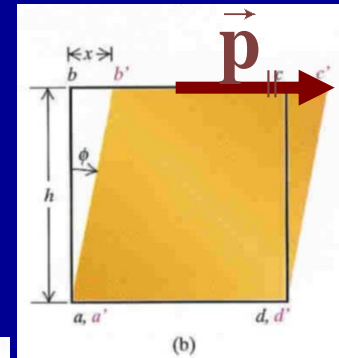

**Νόμος
του
Hooke**

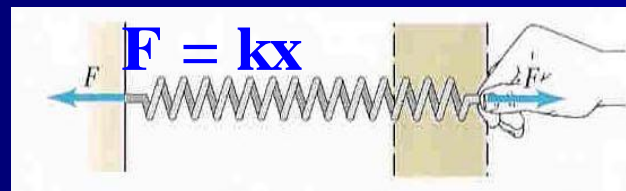
$$B = - \frac{\Delta p}{\theta} = - \frac{\Delta p}{\Delta V / V_0}$$

$$S = \frac{p_{\parallel}}{e_\theta} = \frac{\vec{F}_\parallel x}{A h} = \frac{\vec{F}_\parallel / A}{\phi}$$

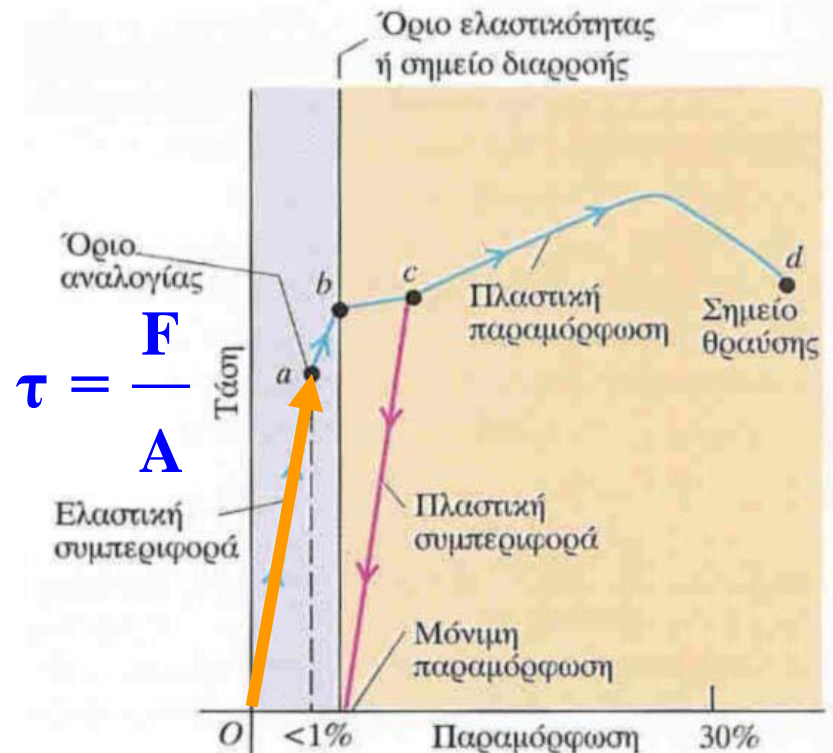
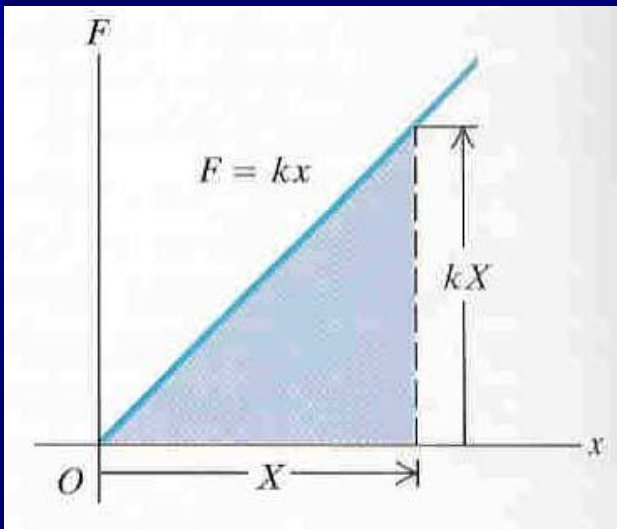
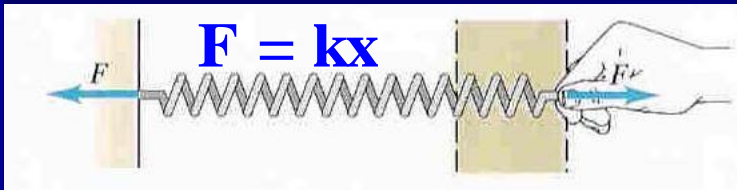

Ένα μέτρο ελαστικότητας για το ελατήριο (Ποιο από όλα;)

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

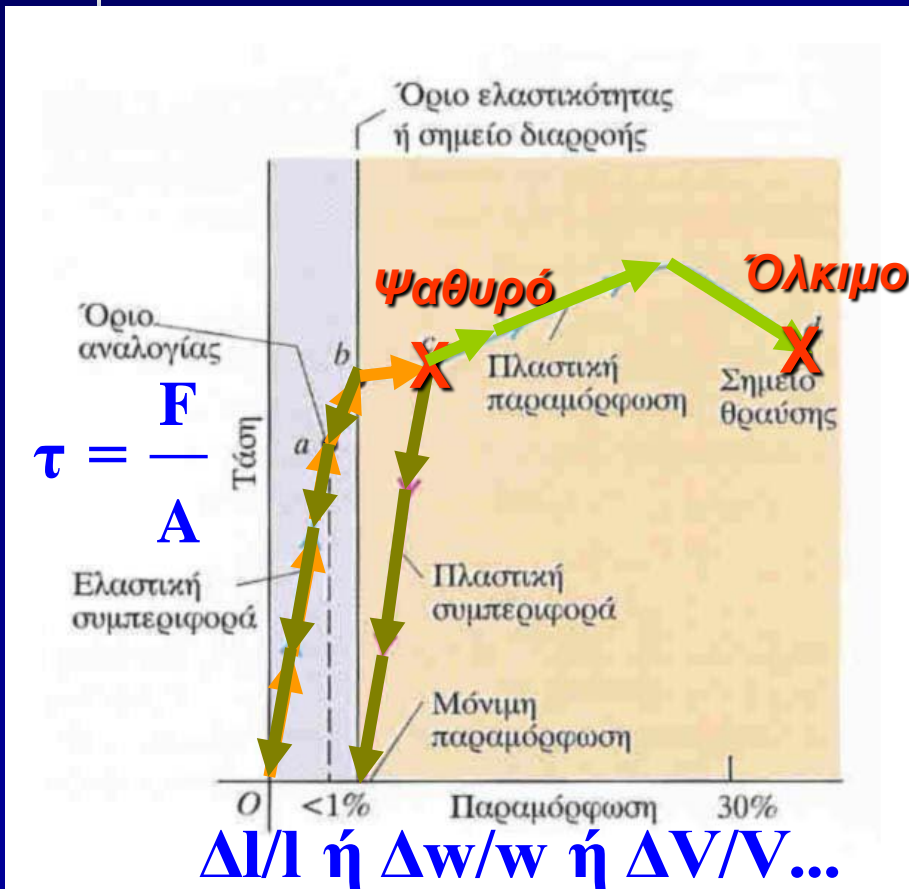
**Νόμος του Hooke: Περιορισμένη ισχύ!!!
(Μικρές παραμορφώσεις)**

$$\tau = \frac{F}{A}$$

$\Delta l/l$ ή $\Delta w/w$ ή $\Delta V/V...$

ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

Ελαστική παραμόρφωση
μέχρι το **όριο ελαστικότητας**
(γραμμική σχέση μέχρι το
όριο αναλογίας)

ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

Πλαστική παραμόρφωση
μετά το **όριο ελαστικότητας**
(Θραύση στο **όριο θραύσης**)

ΜΗ ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ

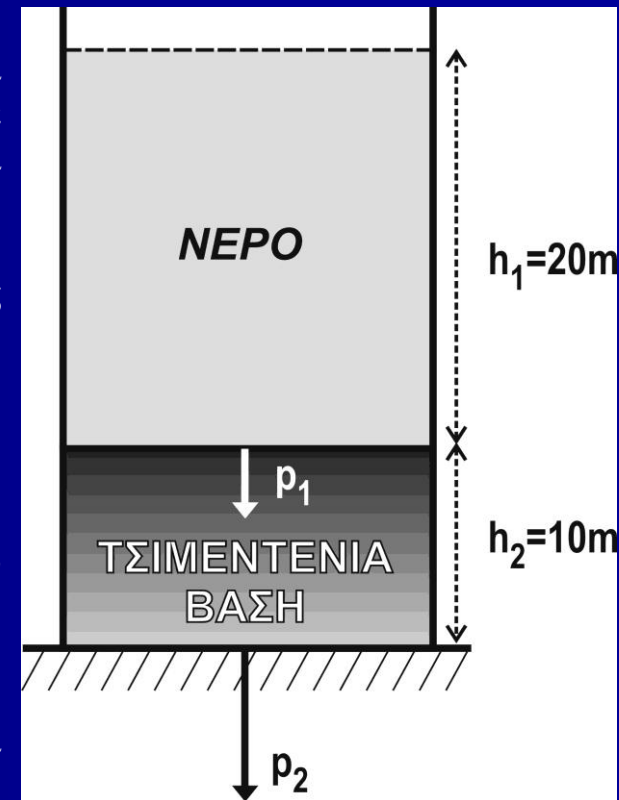
ΙΣΟΤΡΟΠΗ ΤΑΣΗ & ΠΑΡΑΜΟΡΦΩΣΗ

Ένας υδατόπυργος, όπως παρουσιάζεται στο διπλανό σχήμα, αποτελείται από μία κυλινδρική δεξαμενή νερού και ύψους $h_1=20m$, η οποία βασίζεται σε τσιμεντένια βάση με το μισό ύψος και ίδιο εμβαδόν. Το όλο σύστημα στηρίζεται σε ακλόνητη και άκαμπτη ατσαλένια βάση. Αν η πυκνότητα του τσιμέντου από το οποίο είναι φτιαγμένος ο υδατόπυργος είναι $\rho_{\text{ΤΣΙΜΕΝΤΟ}}=3.5gr/cm^3$, να βρεθούν:

A) Η πίεση p_1 σε Pa και bar που ασκεί το νερό στη βάση της δεξαμενής νερού.

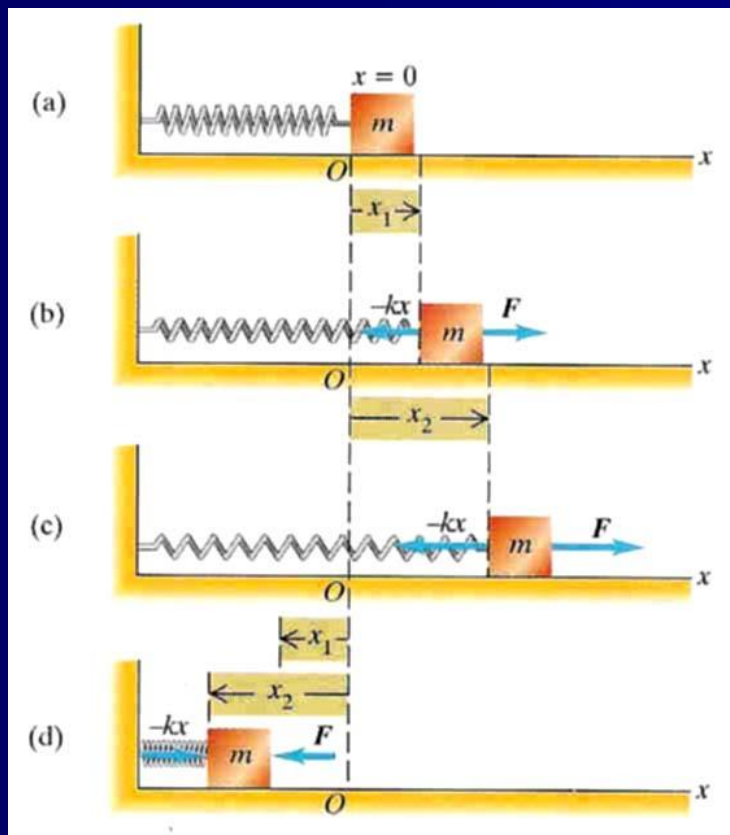
B) Αν θεωρηθεί ότι το τσιμέντο συμπεριφέρεται όπως το νερό (υδροστατικά), η πίεση p_2 που ασκείται στην ατσαλένια βάση του υδατόπυργου, αν αγνοήσουμε το βάρος των τοιχωμάτων της δεξαμενής του νερού.

Γ) Λόγω της πίεσης στη βάση της δεξαμενής νερού, η τσιμεντένια βάση παραμορφώνεται κατά ύψος κατά δh_2 . Αν το μέτρο του Young για το τσιμέντο είναι $Y=10^9 Pa$, βρείτε: 1) Πώς παραμορφώνεται η δεξαμενή κατά τη διεύθυνση του ύψους και του πλάτους; 2) Πόση είναι η σχετική και η απόλυτη παραμόρφωση της τσιμεντένιας δεξαμενής κατά τη διεύθυνση του ύψους, λόγω της πίεσης της δεξαμενής νερού; 3) Αν η διάμετρος της τσιμεντένιας βάσης είναι $20m$ και ο λόγος Poisson του τσιμέντου είναι $\sigma=0.22$, πόση είναι η σχετική και η απόλυτη παραμόρφωση της τσιμεντένιας δεξαμενής κατά τη διεύθυνση του πλάτους, λόγω της πίεσης της δεξαμενής νερού;

ΣΥΝΟΨΗ 5^{ου} Μαθήματος

Έργο που παράγεται **από** το ελατήριο

$$F = -kx$$

$$W_{el} = \frac{1}{2} kx_1^2 - \frac{1}{2} kx_2^2$$

Η ποσότητα $\frac{1}{2} kx^2$
ονομάζεται ελαστική
δυναμική ενέργεια

$$W_{el} = U_1 - U_2 = \ominus \Delta U$$

ΣΥΝΟΨΗ 5^{ου} Μαθήματος

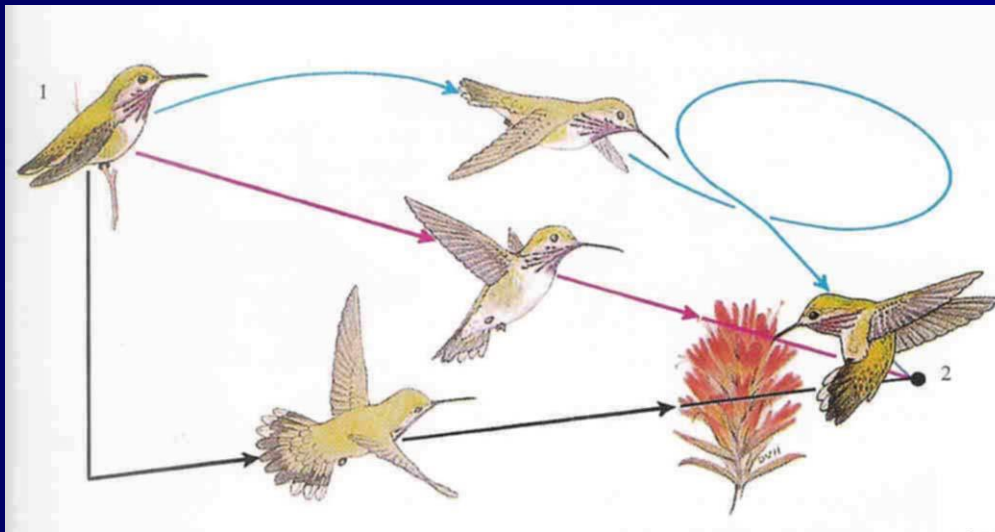
$$U_1 + K_1 + W_{other} = U_2 + K_2$$

$$U = \frac{1}{2}kx^2 + mgy \qquad K = \frac{1}{2}mv^2$$

$$\frac{1}{2}kx_1^2 + mgy_1 + \frac{1}{2}mv_1^2 + W_{other} = \frac{1}{2}kx_2^2 + mgy_2 + \frac{1}{2}mv_2^2$$

Ολική μηχανική ενέργεια $U + K$

ΣΥΝΟΨΗ 5^{ου} Μαθήματος

**ΔΙΑΤΗΡΗΤΙΚΗ
ΔΥΝΑΜΗ
(ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ)**

$$F = -\frac{dU}{dx}$$

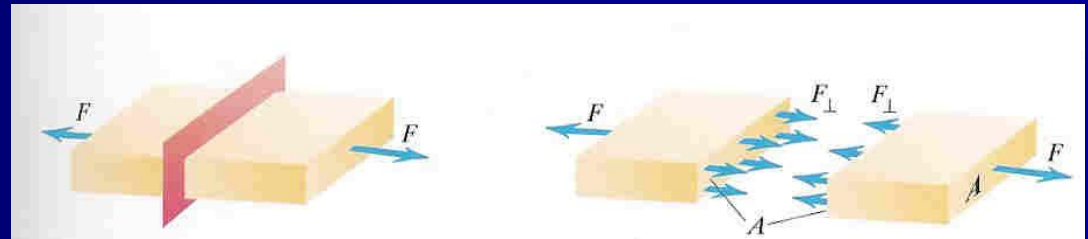
- ✓ Έργο **αντιστρεπτό**
- ✓ **Ανεξάρτητο** της τροχιάς
- ✓ Αν το **αρχικό και το τελικό σημείο συμπίπτουν**, το συνολικό έργο είναι **μηδέν**
- ✓ Μπορεί να εκφραστεί ως **διαφορά αρχικής-τελικής δυναμικής ενέργειας**

ΣΥΝΟΨΗ 5^{ου} Μαθήματος

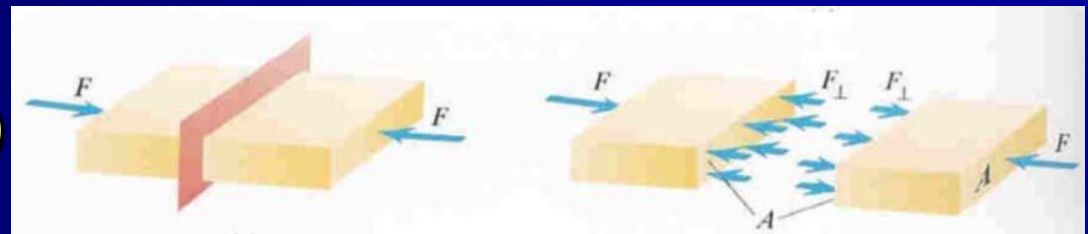
Ελαστικότητα: Θεώρηση του στερεού σώματος
όχι ως ένα εξιδανικευμένο μοντέλο

- ✓ Επιμήκυνση
- ✓ Θλίψη
- ✓ Στρέψη

Εφελκυσμός

Θλίψη (συμπίεση)

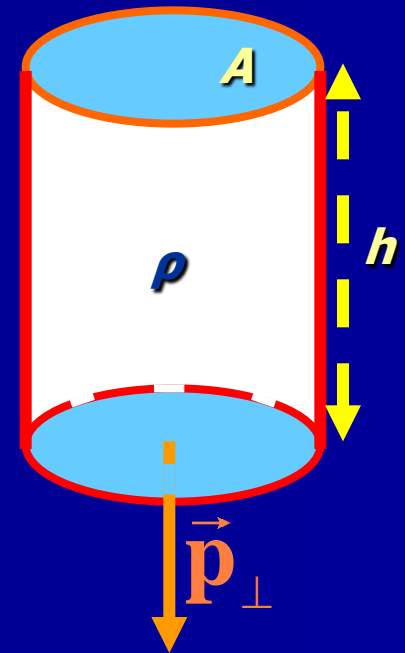

ΣΥΝΟΨΗ 5^{ου} Μαθήματος

Υδροστατική πίεση

- ✓ Ίδια σε όλα τα σημεία μίας επιφάνειας σε σταθερό βάθος, ανεξάρτητα προσανατολισμού
- ✓ Πίεση πάντα κάθετη στην επιφάνεια
- ✓ Η πίεση μεταφέρεται μέσω των ρευστών και ασκείται στην επιφάνεια κάθε σώματος που είναι βυθισμένο σε αυτό (**Pascal**) – **Ισοτροπική τάση**

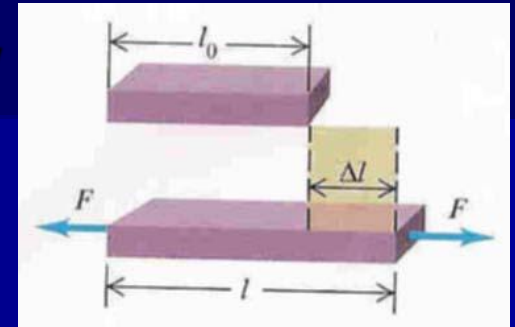
$$p = \rho gh$$

ΣΥΝΟΨΗ 5^{ου} Μαθήματος

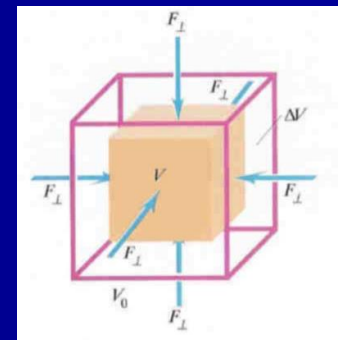
Πολλά μέτρα ελαστικότητας στο στερεό σώμα

$$Y = \frac{\tau}{e_l} = \frac{\vec{F}_\perp l_0}{A \Delta l} \quad \sigma = - \frac{e_w}{e_l}$$

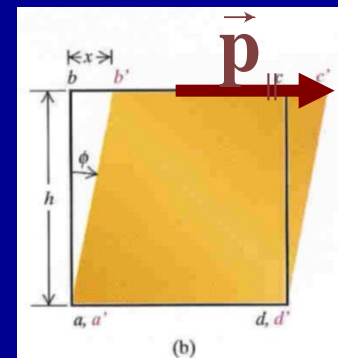

**Νόμος
του
Hooke**

$$B = - \frac{\Delta p}{\theta} = - \frac{\Delta p}{\Delta V / V_0}$$

$$S = \frac{p_{\parallel}}{e_\theta} = \frac{\vec{F}_\parallel x}{A h} = \frac{\vec{F}_\parallel / A}{\phi}$$

ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

$$F = -\frac{dU}{dx} \quad U = U(x, y, z)$$

Γενικεύοντας στις 3 διαστάσεις

$$F_x = -\frac{\partial U}{\partial x} \quad F_y = -\frac{\partial U}{\partial y} \quad F_z = -\frac{\partial U}{\partial z}$$

$$\vec{F} = -\frac{\partial U}{\partial x} \mathbf{i} - \frac{\partial U}{\partial y} \mathbf{j} - \frac{\partial U}{\partial z} \mathbf{k} \quad \vec{F} = -\vec{\nabla} U$$

ΔΥΝΑΜΗ ΚΑΙ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Άσκηση 11-57

